

Jan HŘÍDEL
Henri Bergson: filosofie a vnímání
Bakalářská práce
ÚFAR FF UK

Práce Jana Hřídela se zaměřuje – velmi vhodně – na širší a obecnější význam, který má vnímání v Bergsonově filosofii, tedy zkoumá je „z hlediska života, činnosti a změny“, z hlediska, jež umožňuje proniknout k širšímu pojetí vnímání. Tím se míní i fakt, že Bergson reflektuje psychologická fakta „metafyzicky“ a takto odhaluje chybně formulované otázky. Kolega Hřídel ukazuje, že tento postup Bergson uplatňuje od raného *Eseje a Hmoty a paměti*, tedy v knihách, které jsou základem pro jeho pojetí života, až k *Vývoji tvořivém* (přes eseje obsažené ve sborníku *Myšlení a pohyb*). Špatně položené otázky směšují to, co je přirozeně oddělené (čas a prostor) a původnost fenoménu (trvání a změna) zakrývají neadekvátním popisem. Nápravou by mělo být odstranění dualismu, což je téma, jemuž se Hřídelova práce věnuje vlastně průběžně a v různých fázích. Přesně přitom vystihuje funkci toho, co Bergson ve svém myšlenkovém experimentu pojmenoval jako „obraz“, což je počátek jeho cesty k odhalení „čistého vnímání“, která začíná identifikací úlohy těla a paměti, resp. momentu, kdy začne být moment bezprostřednosti zastírán momentem užitečnosti. A pak je patrné, že širším rámcem pro pochopení vnímání musí být život tělesné existence, pochopení souhry těla a paměti, což však předpokládá rovinu trvání.

Práce Jana Hřídela je kultivovaný esej, autor se dobře orientuje jak v primárních textech, tak i v sekundární literatuře a východisko, jímž je *Hmota a paměť* dobře profiluje pomocí dalších Bergsonových textů. Autor není nekritický (viz kapitola 2.5) a díky tomu jeho práce představuje Bergsonovu filosofickou koncepci jako *problém*, který otevírá cestu dalšímu promýšlení. Je to – kromě jiného – například patrné i tam, kde Jan Hřídel upozorňuje na přesah této koncepce směrem k estetice či medicíně, anebo tam, kde poukazuje na význam umění jako určitého privilegovaného příkladu, a zejména tam, kde se v závěru své práce zaměřuje na Bergsonovo chápání osoby (kap. 3.6). Širší pojetí vnímání tak ústí do představy „rozpínání“ osobnosti mezi póly dynamického kontinua (a odtud je pak srozumitelnější i to, co Bergson označuje jako intuici).

Myslím, že kolega Hřídel napsal velmi kvalitní bakalářskou práci, která nemá referující, nýbrž spíše analytickou povahu. Dovede se soustředit na to, co je pro argumentaci podstatné, ale neztrácí z očí celek.

Práci navrhuji hodnotit jako výbornou.

Miroslav Petříček

28. srpna 2019